

Załącznik
do uchwały nr 97/XV/2019
Rady Powiatu Wrzesińskiego
z dnia 17 grudnia 2019 r.

**Powiatowy program działań na rzecz osób
z niepełnosprawnościami na lata 2019 - 2023**

Września 2019 r.

Program został opracowany we współpracy z:

1. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni,
2. Poradnią Psychologiczno–Pedagogiczną we Wrześni,
3. Zespołem Szkół Specjalnych we Wrześni,
4. Powiatowym Urzędem Pracy we Wrześni,
5. Powiatowym Zespołem do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności we Wrześni,
6. Komisją Zdrowia i Pomocy Społecznej we Wrześni,
7. Forum Organizacji Pozarządowych Powiatu Wrzesińskiego,
8. Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych,
9. Ośrodkami Pomocy Społecznej z Powiatu Wrzesińskiego.

Spis treści:

I.	Wprowadzenie.....	4
II.	Diagnoza.....	6
III.	Instytucje i organizacje działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami.....	9
IV.	Cele, zadania i sposoby realizacji programu.....	25
V.	Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań	27
VI.	Harmonogram realizacji zadań.....	28
VII.	Źródła finansowania	28
VIII.	Monitorowanie.....	28

I. WPROWADZENIE

Podstawą do opracowania „Powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami” jest art. 35a ust.1, pkt.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r., poz 1172). Zadania ujęte w Programie są zgodne z:

1. Strategią Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku,
2. Programem wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami w województwie wielkopolskim na lata 2014-2020,
3. Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie wrzesińskim na lata 2016-2020. Jest on również kontynuacją działań podjętych na rzecz osób z niepełnosprawnościami programu obowiązującego do końca roku 2018.

Niepełnosprawność jest pojęciem wieloznacznym, różnie definiowanym. Nie istnieje jedna powszechnie uznana i obowiązująca definicja niepełnosprawności. Poniżej kilka z nich:

1. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) określa niepełnosprawność, uwzględniając stan zdrowia człowieka:

1) Niesprawność – każda utrata sprawności lub nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym.

2) Niepełnosprawność – każde ograniczenie bądź niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub w zakresie uznawanym za typowe dla człowieka.

3) Ograniczenia w pełnieniu ról społecznych to ułomność osoby wynikająca z niesprawności lub niepełnosprawności, ograniczająca lub uniemożliwiająca pełną realizację roli społecznej odpowiadającej wiekowi, płci oraz zgodnej ze społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami.

2. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych, ratyfikowana przez Polskę 01.08.1997 r. określa osoby niepełnosprawne, jako „osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi” (M.P. nr 50, poz.475).

3. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 określa, że „niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej”. Definicja ta daje podstawy do określenia trzech stopni niepełnosprawności,

a mianowicie: stopień lekki, umiarkowany i znaczny. Każdy z tych stopni określa stan zdrowia z uwzględnieniem kryterium zawodowego.

Według definicji, którą przedstawia WHO rehabilitacja to kompleksowe postępowanie w odniesieniu do osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie, które ma na celu przywrócenie pełnej lub możliwej do osiągnięcia sprawności fizycznej i psychicznej, zdolności do pracy i zarobkowania oraz zdolności do brania czynnego udziału w życiu społecznym.

Polski model wyróżnia następujące typy rehabilitacji:

1) Rehabilitację leczniczą, która dąży do odzyskania utraconej sprawności psychicznej, fizycznej jednostki lub w przypadku wad wrodzonych do osiągnięcia optymalnego usprawnienia. W leczeniu poważnych, zwłaszcza trwałych uszkodzeń morfologicznych lub utraty funkcji organizmu włączane są elementy kompensacyjne i adaptacyjne.

Kompensacja, nazywamy proces, który wyzwala naturalne możliwości zastępcze, jakie istnieją w każdym organizmie żywym jako zdolność do całkowitego lub częściowego wyrównania skutków działania czynników szkodliwych. Często ze zjawiskiem kompensacji wiąże się proces adaptacyjny. Adaptacja nazywamy umiejętność dostosowania się człowieka do warunków socjalnych, stanu morfologicznego, który trzeba przyjąć za utrwalony. Adaptacja umożliwia więc przystosowanie się do zmniejszonej sprawności ważnych narządów w następstwie choroby lub urazu. Odpowiednio sterowana lub wykorzystana adaptacja umożliwia uzyskanie jak najbardziej optymalnego wyniku końcowego leczenia.

2) Rehabilitację zawodową, która ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. W tym celu, niezbędne jest dokonanie oceny zdolności do pracy, w szczególności przez:

a) przeprowadzenie badań lekarskich i psychologicznych umożliwiających określenie sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej do wykonywania zawodu oraz ocenę możliwości zwiększenia tej sprawności,

b) ustalenie kwalifikacji, doświadczeń zawodowych, uzdolnień i zainteresowań;

c) prowadzenie poradnictwa zawodowego uwzględniającego ocenę zdolności do pracy oraz umożliwiającego wybór odpowiedniego zawodu i szkolenia;

d) przygotowanie zawodowe z uwzględnieniem perspektyw zatrudnienia;

e) dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie;

f) określenie środków technicznych umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie pracy, a w razie potrzeby zastosowanie przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego.

3) Rehabilitację społeczną, która jest procesem zmierzającym do przywrócenia samodzielności społecznej jednostki, która jest jej pozbawiona, a tym samym znajduje się poza ramami normalnego życia. Do zadań rehabilitacji należy przystosowanie warunków społecznych do integracji osób z niepełnosprawnością w społeczeństwie. Dotyczy to zarówno przystosowania rodzin, jak ogółu społeczeństwa;

Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim przez:

- 1) wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej;
- 2) wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;
- 3) likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji;
- 4) kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.
- 5) rehabilitację psychologiczną, która współpracuje z medycyną i pedagogiką na rzecz ponownego przystosowania jednostki do normalnego lub zbliżonego do normalnego życia, przede wszystkim do nauki i wykonywania zawodu.

Wymienione formy rehabilitacji składają się na pojęcie i zakres rehabilitacji kompleksowej.

II. DIAGNOZA

Zbiorowość osób z niepełnosprawnościami została podzielona na dwie podstawowe grupy:

1. Osoby niepełnosprawne **prawnie**, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony;
2. Osoby niepełnosprawne **tylko biologicznie**, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku.

Tabela 1. Liczba osób zamieszkujących powiat wrzesiński w 2017 r.

Gmina	Ludność		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Kołaczkowo	6 065	3 009	3 056
Miłosław	10 316	5 108	5 208
Nekła	7 461	3 714	3 747
Pyzdry	7 080	3 520	3 560
Września	46 439	22 488	23 981
Powiat ogółem:	77 361	37 839	39 552

Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych z GUS.

Liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnością w Wielkopolsce, zgodnie z danymi GUS z maja 2017 roku to ogółem 5 609. W powiecie wrzesińskim liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnością ogółem to 220, w tym 116 kobiet. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób, które otrzymały orzeczenia o niepełnosprawności w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Tabela 2. Osoby z niepełnosprawnościami z powiatu wrzesińskiego według stopnia niepełnosprawności:

Rok	Osoby powyżej 16 roku życia, w tym:	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci do 16 roku życia
2017	Znaczny 319	648	515	138
	Umiarkowany 604			
	Lekki 240			
	Ogółem: 1 163			
2018	Znaczny 357	563	504	124
	Umiarkowany 484			
	Lekki 226			
	Ogółem: 1 067			

Opracowanie na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Tabela 3. Dane z Ośrodków Pomocy Społecznej dotyczące rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności:

Gmina	Liczba rodzin, które uzyskały wsparcie z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności	
	2017	2018
Kołaczkowo	73	65
Miłosław	124	125
Nekla	73	55
Pyzdry	72	74
Września	567	583
Razem	909	902

Opracowanie na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni figurowało 145 bezrobotnych niepełnosprawnych. Sytuację osób niepełnosprawnych przedstawia poniższa tabela:

Tabela 4. Liczba niepełnosprawnych w latach 2017-2018

	2017			2018		
	Ogółem	Bezrobotni niepełnosprawni ¹	Poszukujący pracy niepełnosprawni ²	Ogółem	Bezrobotni niepełnosprawni	Poszukujący pracy niepełnosprawni
Struktura wg stopnia niepełnosprawności						
Znaczny	22	11	11	16	4	12
Umiarkowany	65	55	10	60	50	10
Lekki	89	84	5	93	91	2
Struktura wg wykształcenia						
Wyższe	27	20	7	17	14	3
Policealne i śr. zawodowe	37	32	5	30	25	5
Średnie ogólnokształcące	8	6	2	15	12	3
Zasadnicze zawodowe	45	40	5	51	44	7
Gimnazjalne lub niższe	59	52	7	56	50	6

Opracowanie na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni

1. bezrobotny niepełnosprawny - oznacza to osobę, która ukończyła 18 lat, posiadającą aktualny orzeczony stopień niepełnosprawności, niezatrudnioną i nie wykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia, w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie, albo innej pracy zarobkowej, nie uzyskującą przychodów i nie pobierającą żadnych świadczeń, np. rentowych lub zasiłku stałego na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy.

2. poszukujący pracy niepełnosprawny – oznacza to osobę, która ukończyła 18 lat, posiadającą aktualny orzeczony stopień niepełnosprawności oraz posiadającą przychód w postaci renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej bądź zasiłku stałego z ośrodka pomocy społecznej, zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy.

III. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

1. Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni

Aktywizacja zawodowa jest jednym z elementów złożonego procesu rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami. Rehabilitację zawodową powinno się realizować poprzez:

- 1) prowadzenie poradnictwa zawodowego opartego na ocenie zawodowej zdolności do pracy osoby z niepełnosprawnościami oraz pomocy w podjęciu decyzji zawodowej;
- 2) doskonalenie i przekwalifikowanie zawodowe, których celem jest przygotowanie osoby z niepełnosprawnościami do pracy, poprzez nabycie odpowiednich kwalifikacji zawodowych;
- 3) zatrudnienie lub podjęcie samodzielnej działalności gospodarczej. Zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami należy traktować jako jeden z najistotniejszych etapów rehabilitacji zawodowej;
- 4) wspieranie pozostawania w zatrudnieniu. Dotyczy to szczególnie początkowego okresu zatrudnienia mającego na celu ułatwienie osobie z niepełnosprawnościami procesu adaptacji zawodowej oraz przystosowanie się do wykonywania zadań zawodowych i funkcjonowania w nowym środowisku pracy.

Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni jest jednostką samorządu terytorialnego świadczącą usługi dla osób bezrobotnych, pracodawców i innych partnerów rynku pracy. Pośrednicy pracy przy pomocy doradców zawodowych aktywizują bezrobotnych poprzez uczestnictwo w stażach, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym, pracach interwencyjnych, robotach publicznych, pracach społecznie użytecznych oraz zajęciach w Klubie Pracy.

2. Zespół Szkół Specjalnych im. J. Korczaka we Wrześni

Zespół Szkół im. Janusza Korczaka we Wrześni to placówka szkolnictwa specjalnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Placówka jest zespołem, w skład którego wchodzi:

- 1) Przedszkole „Mali Zdobywcy” dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym, z autyzmem oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi,
- 2) Szkoła podstawowa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim oraz w stopniu umiarkowanym i znacznym,
- 3) Branżowa szkoła I stopnia dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim. Zajęcia edukacyjne z przedmiotów ogólnokształcących odbywają się na terenie szkoły. Kształcenie w zakresie przedmiotów zawodowych odbywa się w Ośrodkach Doskonalenia Zawodowego w formie kursów i konsultacji. Praktyczną naukę zawodu uczniowie pobierają w przedsiębiorstwach, instytucjach samorządowych, zakładach rzemieślniczych oraz indywidualnych gospodarstwach rolnych. Branżową Szkołę I stopnia nr 3 kończy się egzaminem potwierdzającym zdobycie kwalifikacji zawodowych;
- 4) Szkoła przyspasabiająca do pracy dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Szkoła organizuje również indywidualne zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie w stopniu głębokim. Wszyscy uczniowie uczęszczający do zespołu szkół objęci są zajęciami rewalidacyjnymi: korygującymi wady mowy, korekcyjno-kompensacyjnymi, korekcyjnymi wad postawy oraz usprawniającymi techniki szkolne. Warunkiem przyjęcia dziecka do szkoły jest posiadanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.

Celem placówki jest nie tylko edukacja i rewalidacja uczniów, ale także rozbudzanie zainteresowań, poszerzanie horyzontów, wprowadzanie w świat kultury i sztuki, kierowanie samorozwojem, przygotowanie do zawodu.

Tabela 5. Liczba uczniów ZSS im. Janusza Korczaka - stan na 30.09.2017 r.

Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka	Niepelnosprawność intelektualna w stopniu lekkim	Niepelnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym i znacznym	Niepelnosprawność intelektualna w stopniu głębokim
Szkoła Podstawowa Specjalna nr 4	39	23	-
Gimnazjum Specjalne nr 3	17	5	-
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 3	24	-	-
Szkoła Przesposabiająca do Pracy	-	20	-
Przedszkole Specjalne	-	-	-
Zajęcia rewalidacyjno - wychowawcze	-	-	9
RAZEM	80	48	9

Opracowanie na podstawie danych z Zespołu Szkół Specjalnych

Tabela 6. Liczba uczniów ZSS im. Janusza Korczaka - stan na 30.09.2018 r.

Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka	Niepelnosprawność intelektualna w stopniu lekkim	Niepelnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym i znacznym	Niepelnosprawność intelektualna w stopniu głębokim
Szkoła Podstawowa Specjalna nr 4	47	17	-
Gimnazjum Specjalne nr 3	7	5	-
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 3	23	-	-
Szkoła Przesposabiająca do Pracy	-	16	-
Przedszkole Specjalne	-	3	-
Zajęcia rewalidacyjno - wychowawcze	-	-	7
RAZEM	77	41	7

Opracowanie na podstawie danych z Zespołu Szkół Specjalnych

3. Niepubliczne Przedszkole „Słoneczko” z oddziałami integracyjnymi

Przedszkole posiada odpowiednio przygotowaną kadrę specjalistyczną między innymi:

- 1) oligofrenopedagogika,
- 2) psychologa,
- 3) logopedę,
- 4) nauczyciela wspomagającego,
- 5) rehabilitanta,
- 6) pielęgniarkę.

Przedszkole wyposażone jest w różnorodny sprzęt rehabilitacyjny, terapeutyczny i stymulacyjny. Przygotowana jest sala do stymulacji wielozmysłowej, czyli „Sala Doświadczenia Świata”, sala gimnastyczno-rehabilitacyjna, gabinet psychologiczno–logopedyczno-pedagogiczny, prawidłowo przystosowane toalety oraz podjazdy.

4. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztaty są placówkami pobytu dziennego, realizującymi zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędnej do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. Uczestnikami warsztatów są osoby niepełnosprawne, które ukończyły 16 lat oraz posiadają aktualne orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, ze wskazaniem do uczestnictwa w warsztacie terapii zajęciowej, wydane przez właściwy organ. W powiecie wrzesińskim funkcjonują trzy takie placówki:

1) Warsztat Terapii Zajęciowej we Wrześni

Placówka jest jednostką organizacyjną gminy Września, dziennym ośrodkiem dla 50 osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym i umiarkowanym, z terenu gminy Września i gminy Nekla. Zajęcia odbywają się w 10 pracowniach: gospodarstwa domowego, komputerowo-medialnej, stolarskiej, ogrodniczej, mydła i świec, sztuki użytkowej, introligatorskiej, witrażu i szkła, krawieckiej oraz rękodziela artystycznego. Dzięki terapii uczestnicy rozwijają swoje pasje, utrwalają nabyte i zdobywają nowe umiejętności. Uczestnicząc w licznych wycieczkach, imprezach kulturalnych i sportowych integrują się ze społeczeństwem. Szereg działań jest skierowanych na aktywizację zawodową, czego efektem jest udział w kursach, szkoleniach oraz stażach zawodowych.

2) Warsztat Terapii Zajęciowej w Rudzie Komorskiej

Warsztat Terapii Zajęciowej w Rudzie Komorskiej jest prowadzony przez Stowarzyszenie Oświaty Społecznej w Pyzdrach. Placówka prowadzi rehabilitację społeczną i zawodową w trybie dziennym dla 30 osób z niepełnosprawnych w stopniu znacznym i umiarkowanym z terenu gmin: Pyzdry, Kołaczkowo i Zagórów. Zajęcia odbywają się w pięcioosobowych grupach w sześciu pracowniach: gospodarstwa domowego, multimedialno-technicznej, rękodzieła, artystycznej, stolarsko-gospodarczej i ogrodniczo-plastycznej. Poprzez terapię uczestnicy nabywają umiejętności społeczne, które są przydatne w codziennym życiu oraz zawodowe, niezbędne do podjęcia zatrudnienia. W placówce prowadzona jest także rehabilitacja ruchowa w formie zajęć indywidualnych i grupowych. Ponadto, uczestnicy rozwijają swoje pasje, utrwalają nabyte i zdobywają nowe umiejętności. Uczestnicząc w licznych wycieczkach, imprezach kulturalnych i sportowych, integrują się ze społeczeństwem. Efektem działań skierowanych na aktywizację zawodową są organizowane staże zawodowe.

3) Warsztat Terapii Zajęciowej w Czeszewie

Warsztat Terapii Zajęciowej w Czeszewie jest jednostką organizacyjną gminy Miłosław. Placówka prowadzi rehabilitację społeczną i zawodową w trybie dziennym, pięć dni w tygodniu dla 30 osób z niepełnosprawnościami w stopniu znacznym i umiarkowanym z terenu gmin Miłosław, Kołaczkowo, Witowo. Zajęcia odbywają się w pięcioosobowych grupach w sześciu pracowniach: gospodarstwa domowego, komputerowej, stolarskiej, ogrodniczej, artystycznej i sztuki użytkowej. Poprzez terapię uczestnicy nabywają umiejętności społeczne, które są przydatne w codziennym życiu, w społeczeństwie oraz zawodowe niezbędne do podjęcia zatrudnienia. Ponadto, uczestnicy rozwijają swoje pasje, utrwalają zdobyte umiejętności i nawiązują nowe znajomości. Uczestnicząc w licznych wycieczkach, imprezach kulturalnych i sportowych, integrują się ze społeczeństwem. Efektem działań skierowanych na aktywizację zawodową jest podejmowanie przez uczestników staży zawodowych i praktyk.

5. Środowiskowe Domy Samopomocy

Środowiskowe Domy Samopomocy przeznaczone są dla osób, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Środowiskowe Domy Samopomocy świadczą usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymaniu umiejętności

w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Na terenie powiatu wrzesińskiego działają następujące domy samopomocy:

1) Środowiskowy Dom Samopomocy „Jutrzenka” w Pietrzykowie

Pod fachowym okiem terapeutów zajęciowych prowadzone są zajęcia w czterech pracowniach: gospodarstwa domowego, stolarskiej, komputerowej i artystycznej. Z oferty placówki korzysta 35 uczestników z gmin: Pyzdry i Kołaczkowo. Dom zapewnia dowóz i odwóz na zajęcia, a także gorący posiłek. Podczas zajęć uczestnicy budują wzajemne relacje, rozwijają umiejętności interpersonalne, uczą się współdziałać w grupie. W sezonie wiosenno-letnim organizowane są zajęcia plenerowe, do których należą spacery po pobliskim terenie oraz lesie, grille, gry i zabawy sportowe, ogniska czy grzybobrania. Ponadto, w ciągu roku organizowane są różnego rodzaju wyjazdy rekreacyjne, tj. wyjazdy do grotty solnej, na kręgielnie a także do kina. Uczestnicy biorą udział w uroczystościach organizowanych przez uczniów i nauczycieli miejscowej szkoły, dzięki czemu podtrzymywane są wzajemne relacje. Dodatkowo, dom pomocy współpracuje z uczestnikami innych placówek prowadzących zajęcia dla osób z niepełnosprawnością w zakresie wspólnych spotkań plenerowych, sportowych oraz zabaw tanecznych. Podopieczni domu w Pietrzykowie biorą również udział w różnego rodzaju programach oraz projektach z funduszy krajowych i unijnych.

2) Środowiskowy Dom Samopomocy „Na Skarpie” w Gozdowie

Głównym celem placówki jest dążenie do stabilizacji psychicznej uczestników, podtrzymywanie efektów terapeutycznych oraz zapobieganie nawrotom choroby u osób, które przeszły cykl leczenia psychiatrycznego poprzez:

- a) stworzenie bezpiecznego miejsca spotkań,
- b) stworzenie możliwości samorealizacji w czasie wolnym,
- c) pomoc w stosowaniu zaleceń terapeutycznych,
- d) umożliwienie uczestnikom kontaktu z psychiatrą, psychologiem i innymi specjalistami.

Zajęcia z uczestnikami realizuje zespół w składzie: sześciu terapeutów zajęciowych, pracownik socjalny, rehabilitant, pedagog, psycholog i psychiatra.

Terapeuci po rozpoznaniu zainteresowań i umiejętności oraz sporządzeniu Indywidualnego Planu Postępowania Wspierająco-Aktywizującego, proponują uczestnikowi konkretne zajęcia, które pomoc mają w uzyskaniu przez niego równowagi i kondycji psychoruchowej. Zajęcia terapeutyczne odbywają się w pracowniach: gospodarstwa domowego, artystycznej, stolarsko–ogrodniczej, komputerowej, krawieckiej i plastyczno-introligatorskiej. Ponadto, placówka posiada salkę rehabilitacyjną, na której poprzez ćwiczenia i zabiegi przywracana jest, lub utrzymywana sprawność fizyczna uczestników.

Z oferty placówki korzysta 42 uczestników z gmin: Września, Nekla i Kołaczkowo. Dodatkowo, uczestniczą w zajęciach na specjalnych warunkach, tzw. klubowicze, czyli osoby oczekujące na swoje miejsce w placówce. Dom prowadzi pomoc w zakresie usamodzielniania uczestników, w celu jak najdłuższego pozostawania w dotychczasowym środowisku.

W ramach realizacji pracy socjalnej prowadzona jest współpraca z rodzicami i opiekunami uczestników, w celu bieżącej analizy ich sytuacji rodzinnej, mieszkaniowej, zdrowotnej oraz reagowania na każdą istotną zmianę sytuacji życiowej.

6. Dom Pomocy Społecznej we Wrześni

DPS przeznaczony jest dla osób przewlekle somatycznie chorych. Celem działalności domu jest zapewnienie całodobowej opieki oraz zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, wspomagających, religijnych i społecznych wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańca na poziomie obowiązującego standardu. Dom przygotowany jest na przyjęcie 45 mieszkańców. Posiada pokoje jedno-, dwu- i trzyosobowe. Dostosowany jest dla osób niepełnosprawnych (windy, podjazdy, poręcze). Pensjonariusze mogą korzystać z gabinetu fizjoterapii oraz trzech sal dziennego pobytu. Mieszkańcy mają możliwość indywidualnego korzystania z kuchенок i pralni znajdujących się w domu. Z tyłu budynku znajduje się ogród, gdzie pensjonariusze mogą odpoczywać i hodować kwiaty. Mieszkańcy mają możliwość uczestniczenia w mszach świętych i nabożeństwach, które odbywają się w kaplicy na terenie obiektu. Mieszkańcy mają do swojej dyspozycji samochód do przewozu osób niepełnosprawnych, którym są dowożeni na wizyty lekarskie oraz na badania kontrolne.

Kadrę DPS stanowią pracownicy z odpowiednimi kompetencjami w zakresie udzielania wsparcia i pomocy osobom przewlekle somatycznie chorym: pielęgniarki, terapeuta ds. fizjoterapii, opiekunowie, instruktor terapii zajęciowej, pracownik socjalny, instruktor ds. kulturalno-oświatowych i psycholog. Ponadto, dom współpracuje z lekarzem pierwszego kontaktu.

Dom prowadzi usługi pielęgnacyjne na wysokim poziomie, a pracownicy dbają o to, aby pokazać mieszkańcom dobre i radosne strony życia. Umiejętnie wspierają ich duchowo, dbają o pozytywny rozwój osobowości, a także zachęcają do udziału w terapii zajęciowej, występach chórów, przedstawieniach goszczących w domu dzieci, imprezach okolicznościowych czy wyjazdach do zaprzyjaźnionych placówek.

Decyzję o skierowaniu do domu pomocy oraz opłatę za przebywanie wydaje OPS właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub pobyt osoby w dniu jej kierowania do placówki. Pobyt w domu jest odpłatny w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania na dany rok. Mieszkaniec domu ponosi opłatę w wysokości 70% swojego dochodu. Różnicę pomiędzy opłatą mieszkańca a średnim kosztem utrzymania pokrywa rodzina mieszkańca oraz gmina, która skierowała daną osobę do DPS.

7. Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna we Wrześni

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Wrześni udziela dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno–pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udziela rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, ponadto realizuje wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Do zadań poradni należy:

- 1) diagnozowanie dzieci i młodzieży w szczególności w celu określenia indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, wyjaśnienia mechanizmów ich funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu oraz wskazania sposobu rozwiązania tego problemu;
- 2) udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, która polega w szczególności na:
 - a) prowadzeniu terapii dzieci i młodzieży oraz ich rodzin;
 - b) udzielaniu wsparcia dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
 - c) udzielaniu pomocy rodzicom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży oraz w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych i wychowawczych.
- 3) realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych;
- 4) organizowanie i prowadzenie wspomagania przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Poradnia określa niezbędne warunki do nauki, sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne, w tym wykorzystujące technologię informacyjno-komunikacyjną, uwzględniając indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dziecka niepełnosprawnego albo pełnoletniego ucznia niepełnosprawnego.

W poradni działa Zespół Orzekający, który wydaje orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, w szczególności z niepełnosprawnościami wymienionymi w poniższej tabeli:

Tabela 7. Liczba i rodzaj wydanych dzieciom orzeczeń o niepełnosprawności

Rodzaj wydanego orzeczenia dla dzieci	2017/2018
niedosłyszających i słabosłyszających	9
niewidomych i słabowidzących	6
z niepełnosprawnością ruchową	14
z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	49
z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym	2
z autyzmem w tym z Zespołem Aspergera	15
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	24
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim (zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze)	9
opinia o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju (dla dzieci z niepełnosprawnością do rozpoczęcia nauki w szkole)	31

Opracowanie na podstawie danych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej

Poradnia realizuje zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka:

Rok szkolny:	2017/2018
Liczba dzieci objętych zajęciami wczesnego wspomaganie rozwoju	12

W Poradni działa grupa wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnościami, głównie ze spektrum autyzmu; spotkania odbywają się raz w miesiącu. Placówka realizuje indywidualną pomoc psychologiczno-pedagogiczną w zakresie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu uczniom niepełnosprawnym. Wydaje orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz opiniuje w sprawie pierwszeństwa w przyjęciu ucznia z problemami zdrowotnymi do szkoły ponadgimnazjalnej. Poradnia prowadzi diagnozy psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne i wydaje informacje dzieciom i młodzieży dla potrzeb Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Wrześni realizuje zadania wiodącego ośrodka koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczego w powiecie wrzesińskim na mocy zawartego porozumienia pomiędzy Ministerstwem Edukacji Narodowej w Warszawie a Starostwem Powiatowym we Wrześni. Zadanie to wynika z programu kompleksowego wsparcia dla rodzin "Za życiem" (Uchwała Rady Ministrów nr 160 z dnia 20 grudnia 2016 roku) oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 5 września 2017 roku

w sprawie szczegółowych zadań wiodących ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych. Termin realizacji zadania: październik 2018 r. - grudzień 2021 r. W ramach działań ośrodek oferuje dzieciom (od chwili wykrycia niepełnosprawności do czasu podjęcia nauki szkolnej) i ich rodzinom kompleksową pomoc psychologiczną, pedagogiczną, logopedyczną i terapeutyczną.

Do szczegółowych zadań wiodącego ośrodka należy:

- 1) udzielanie rodzicom specjalistycznej informacji dotyczącej problemów rozwojowych dziecka,
- 2) wskazywanie właściwych dla dziecka i jego rodziny form kompleksowej, specjalistycznej pomocy,
- 3) wskazywanie jednostek udzielających specjalistycznej pomocy,
- 4) organizowanie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz, w zależności od potrzeb dziecka - dodatkowych usług innych specjalistów w szczególności: terapeutów, fizjoterapeutów, psychologów, pedagogów, logopedów,
- 5) koordynowanie korzystania z usług specjalistów,
- 6) zbieranie i upowszechnianie informacji o usługach i świadczących je specjalistach,
- 7) prowadzenie akcji informacyjnych,
- 8) monitorowanie działań związanych z udzielaniem pomocy dzieciom i ich rodzinom.

W 2018 roku z oferty poradni skorzystało 11 dzieci, łącznie 155 godzin zajęć specjalistycznych.

8. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni działa Forum Organizacji Pozarządowych Powiatu Wrzesińskiego, skupiające w swoich szeregach 24 stowarzyszeń i fundacji. Głównym celem Forum jest aktywizacja środowiska osób z niepełnosprawnościami do uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym i sportowym oraz pomoc w pozyskiwaniu funduszy poprzez udział w otwartych konkursach ofert realizowanych w formie wspierania zadań w sferze pomocy społecznej.

Tabela 8. Forum Organizacji Pozarządowych Powiatu Wrzesińskiego

Nazwa Organizacji Pozarządowej		Adres
1.	Fundacja Dzieci Wrzesińskich	Września, ul. Szkolna 12
2.	Fundacja „ODRODZENI”	Nekielka, ul. Kwiatowa 20
3.	Gminne Stowarzyszenie Seniorów w Nekli	Nekla, ul. Wiosny Ludów 2b
4.	Koło Emerytów i Rencistów „SOLIDARNOŚĆ” Tonsil SA	Września, ul. 3go Maja 12/1

5.	Miłosławskie Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym i Niepełnosprawnym	Miłosław, ul. Wrzesińska 19
6.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło nr 2 Miłosław, Koło nr 3 Nekła, Koło nr 5 Kołaczkowo, Koło nr 7 Sokołowo	Miłosław, ul. Wrzesińska 19 Nekła, ul. Wiosny Ludów Kołaczkowo, ul. Pl. Reymonta 2B Sokołowo, ul. Szlachecka 18
7.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Pyzdrach	Pyzdry, ul. Rynek 5
8.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy we Wrześni	Września, ul. Ogrodowa 9
9.	Polski Związek Niewidomych	Września, ul. Chopina 9
10.	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło w Nekli	Nekła, ul. Dworcowa 12
11.	Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego w Gnieźnie koło we Wrześni	Września, ul. Tęczowa 20
12.	Stowarzyszenie Monar Schronisko dla Osób Bezdomnych i ogrzewalnia MARKOT w Zielińcu	Zieliniec 73, gm. Kołaczkowo
13.	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „RAZEM”	Września, ul. Leśna 10
14.	Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Dzieci i Dorosłych „WRZOSIKI”	Września, ul. Fromborska 24
15.	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Narządu Ruchu Ziemi Wrzesińskiej „RADOŚĆ”	Września, ul. Chopina 9
16.	Stowarzyszenie Pro Bono Familiae	Września, ul. Staszica 14
17.	Stowarzyszenie Projekt Września	Września, ul. Jana Pawła II 20B/1
18.	Stowarzyszenie Strzelecko–Rekreacyjne „OGOŃCZYK”	Nekła, ul. Dworcowa 12
19.	Stowarzyszenie Wrzesiński Klub „AMAZONKI”	Września, ul. Chopina 9
20.	Stowarzyszenie Wspierania Rodziny „RAZEM”	Września, ul. Gen. Sikorskiego 36
21.	Uczniowski Klub Sportowy „DIABŁY”	Gorzyce, gm. Miłosław
22.	Wielkopolski Związek Inwalidów Narządu Ruchu w Poznaniu Koło Września	Września, ul. Chopina 9
23.	Wrzesińskie Stowarzyszenie Abstynentów „JANTAR”	Września, ul. Chopina 9
24.	Wrzesińskie Stowarzyszenie Niesłyszących	Września, ul. Chopina 9

Opracowanie na podstawie danych PCPR

9. Spółdzielnia Socjalna „UL”

Spółdzielnia Socjalna „UL” to przedsiębiorstwo zatrudniające osoby z niepełnosprawnościami, a także zagrożone wykluczeniem społecznym. Powstała w 2007 r. z inicjatywy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni. Spółdzielnia to podmiot, którego forma prawna pozwala łączyć cechy przedsiębiorstwa, spółdzielni i organizacji pozarządowej. Członkami spółdzielni, a jednocześnie zatrudnionymi pracownikami mogą być osoby z niepełnosprawnościami, bezrobotne, osoby po leczeniu odwykowym i/lub ukończonym procesie resocjalizacji. Dużym atutem wyróżniającym spółdzielnię spośród innych firm są konkurencyjne ceny i elastyczność podejmowanych działań. Oferta spółdzielni jest kształtowana w odpowiedzi na bieżące zapotrzebowanie na lokalnym rynku usług. Spółdzielnia specjalizuje się w profesjonalnym praniu dywanów, wykładzin, tapicerki meblowej i samochodowej. Ponadto, „UL” wykonuje prace porządkowe na zewnątrz i wewnątrz budynków, w tym regularne lub okazjonalne sprzątanie mieszkań. Spółdzielnia posiada również specjalistów i profesjonalny sprzęt do pielęgnacji terenów zielonych i wykonywania prac sezonowych. „UL” jest jedyną na wrzeńskim rynku firmą świadczącą usługi pielęgnacji nagrobków i miejsc pamięci.

10. Ośrodek Arka we Wrześni

Ośrodek rewalidacyjno-edukacyjno-wychowawczy „Arka” we Wrześni jest placówką niepubliczną, specjalistyczną i wielofunkcyjną. Ośrodek zapewnia wychowankom edukację, rehabilitację, terapię pedagogiczną, psychologiczną, logopedyczną, zajęciową oraz inne formy odpowiadające potrzebom uczniów. Zajęcia realizowane są w zespołach edukacyjno–terapeutycznych oraz oddziałach rewalidacyjno–wychowawczych.

Ośrodek „Arka” przyjmuje wychowanków w wieku:

- 1) od 7 r.ż. do 24 r.ż., z udokumentowaną niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym ze sprzężeniami, w tym z Autyzmem oraz zespołem Aspergera,
- 2) od 3 r.ż. do 25 r.ż., z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim.

Głównym celem ośrodka jest uzyskanie przez wychowanków autonomii, rozumianej jako niezależność, samodzielność i zaradność życiowa na miarę indywidualnych potrzeb i możliwości rozwojowych.

Podczas zajęć specjaliści wykorzystują szereg zróżnicowanych metod, własne pomysły i doświadczenie. Ośrodek funkcjonuje pięć dni w tygodniu (od poniedziałku do piątku) w godzinach od 7.30 do 15.30.

11. Przedszkole „Magiczny Zakątek”

Placówka zapewnia zajęcia z wykwalifikowaną kadrą pedagogiczną: psychologiem, pedagogiem specjalnym, logopedą, rehabilitantem oraz pozostałymi specjalistami wskazanymi w orzeczeniu i opinii. Praca w oddziałach specjalnych odbywa się w systemie pięciogodzinnego pobytu dziecka w grupach 2-6 osobowych, w trakcie którego odbywają się:

1) zajęcia integracyjne w ramach których realizuje się ustawową podstawę programową dla dzieci w wieku przedszkolnym, zatwierdzoną przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Na zajęciach wykorzystywane są przybory do działań twórczych, plastycznych i muzycznych, przybory do percepcji wzrokowej, słuchowej i dotykowej i inne,

2) zajęcia indywidualne:

a) pedagogiczne – zajęcia rozwijające dojrzałość emocjonalną, społeczną,

b) edukacyjne,

c) komunikacyjne – zajęcia logopedyczne i zajęcia związane z procesem komunikacyjnym,

d) ruchowe - zajęcia z zakresu integracji sensorycznej oraz ćwiczeń dużej i małej motoryki, obejmujące techniki ćwiczeń ruchów chwytnych i manipulacyjnych.

Oferta terapeutyczna jest indywidualnie dostosowana do każdego dziecka. Praca z dziećmi opiera się na metodach: Marii Montessori, Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne, Castillo–Morallesa, Alternatywne metody porozumiewania się, oraz integracja sensoryczna i logorytmiką. Przedszkole czynne jest w godzinach od 6.00-17.00. Dzieci z orzeczeniami uczęszczające do grup specjalnych objęte są pięciogodzinną opieką z indywidualnym programem edukacyjno-terapeutycznym w godzinach od 8.00 do 13.00.

12. Szkoła z klasami integracyjnymi

Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 1 we Wrześni im. 68. Wrześnińskiego Pułku Piechoty jest szkołą ze 115-letnią tradycją. Posiada bazę lokalową i urządzenia, które czynią ją przyjazną osobom niepełnosprawnym. Szkoła posiada podjazd dla wózków inwalidzkich i windę, która pomaga uczniom dostać się do auli i klas lekcyjnych na wyższych piętrach. W roku szkolnym 2018/2019 uczniowie rozpoczęli naukę w nowo dobudowanym skrzydle. Powstały w nim pracownie przedmiotowe, m.in. sala językowa, chemiczno-fizyczna i komputerowa. Ponadto, w nowej części znajduje się pracownia sensoryczna, z której korzystają uczniowie z problemami ruchowymi. Jest ona wyposażona w nowoczesny sprzęt. Zajęcia, w zależności od potrzeb, odbywają się dla poszczególnych osób dwa, trzy razy w tygodniu. Nowe skrzydło jest dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, wyposażone w windę oraz nowoczesne toalety.

Od września 2019 r. w szkole naukę rozpoczną uczniowie niepełnosprawni w klasach integracyjnych, tj. na poziomie klas: I, II, V i VIII oraz w jednym oddziale specjalnym, w którym uczy się czworo dzieci niepełnosprawnych. W czerwcu br. mury szkolne opuściła klasa VIII B – integracyjna, której uczniowie osiągnęli wysokie wyniki w nauczaniu. Zarówno w oddziałach integracyjnych, jak i oddziale specjalnym nauczycieli prowadzących wspierają odpowiednio przygotowani nauczyciele wspomagający. W szkole uczniowie mogą liczyć również na zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, wyrównawcze oraz rewalidacyjne. Całokształt procesów realizowanych w szkole oraz dążenie do doskonalenia oferowanej usługi edukacyjnej dopełniają projekty unijne i ministerialne, które z powodzeniem realizowane są w placówce. W oddziałach integracyjnych umieszczani są uczniowie słabosłyszący, słabowidzący z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim oraz umiarkowanym, niepełnosprawni ruchowo, w tym z afazją, z niepełnosprawnością sprzężoną, autyzmem, zespołem Aspergera.

Na życzenie rodziców, oraz w zależności od warunków szkoły, niepełnosprawni mogą uczestniczyć w zajęciach w każdej placówce oświatowej najbliższej swego miejsca zamieszkania. Takie sytuacje są każdorazowo uzgadniane przez rodziców z dyrektorem szkoły oraz pedagogiem.

Pozostałe szkoły powiatu wrzesińskiego nie posiadają charakteru szkół integracyjnych.

13. Ośrodki Pomocy Społecznej

Wszystkie gminy powiatu wrzesińskiego wspierają swoich mieszkańców różnorodnymi działaniami również poprzez uczestnictwo w programach realizowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Działania podejmowane w projektach miały na celu wsparcie społeczne i zawodowe osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących teren powiatu wrzesińskiego.

Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni wspiera mieszkańców specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które korzystają z pomocy rehabilitantów, pedagogów, logopedów i psychologów. Podejmuje również inne działania aktywizujące społecznie niepełnosprawnych seniorów poprzez warsztaty, wspólne wyjazdy i spotkania integracyjne. Gminy powiatu wrzesińskiego realizują w różnym zakresie działania propagujące zdrowy styl życia oraz wspomagające rodziny w radzeniu sobie z niepełnosprawnością.

14. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni

Jednostką organizacyjną samorządu powiatowego wykonującą zadania pomocy społecznej powiatu wrzesińskiego jest PCPR. Do jego zadań należy diagnozowanie,

przeciwdziałanie problemom społecznym oraz bezpośrednia pomoc i wsparcie osób z niepełnosprawnościami. Zakres działania powiatowego centrum został określony w ustawie o pomocy społecznej, a także w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami. PCPR realizuje ponadto powierzone przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zadania mające na celu wsparcie osób z niepełnosprawnościami w różnych formach aktywizacji społecznej, zawodowej i zdrowotnej. W strukturach PCPR funkcjonuje Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności, realizujący zadania rządowe z zakresu orzecznictwa dla mieszkańców powiatu wrzesińskiego. PCPR koordynuje i wspiera funkcjonowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz niepełnosprawnych w zakresie szeroko rozumianej aktywności społecznej i rehabilitacji. Realizując zadania PCPR współdziała z Ośrodkami Pomocy Społecznej oraz innymi instytucjami – podmiotami wspierającymi osoby z niepełnosprawnościami czy działającymi na ich rzecz.

Tabela 9. Zadania realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni finansowane ze środków PFRON

Rodzaj zadania	2017		2018	
	Liczba osób	Kwota w złotych	Liczba osób	Kwota w złotych
Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	134	136 435,00	93	106 242,00
Dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego	946	554 588,02	979	567 776,60
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	80	213 497,00	69	213 404,56
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki	1 442	54 816,87	688	35 528,84
Dofinansowanie kosztów działalności WTZ	110	1 759 560,00	110	1 825 560,00
Razem rehabilitacja społeczna	2 712	2 718 896,87	1 939	2 748 512,00

Opracowanie na podstawie danych PCPR

Powiat wrzesiński uczestniczył także w realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd”. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Tabela 10. Otrzymane dofinansowanie z podziałem na dzieci i dorosłych w roku 2018 r.

51 osób dorosłych	3 dzieci
Kwota: 173 438,99 zł	Kwota: 21 930,00 zł

Opracowanie na podstawie danych PCPR

Z dofinansowania skorzystało 54 osób niepełnosprawnych spełniających wymogi realizacji powyższego programu. Ogółem wypłacono dofinansowanie w kwocie 195 368,99 zł.

Tabela 11. Ilość osób korzystających z dofinansowania w poszczególnych gminach:

Nazwa zadania	Września	Nekla	Pyzdry	Razem
Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego, jego elementów oraz oprogramowania	5 osób 38 500,00 zł	-	1 osoba 6 930,00 zł	6 osób 45 430,00 zł
Dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego sprzętu elektronicznego i oprogramowania	-	-	-	-
Pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B	-	-	-	-
Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	7 osób 12 137,99 zł	1 osoba 2 996,00 zł	-	8 osób 15 133,99 zł
Pomoc w zakupie protezy kończyny w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	1 osoba 14 200,00 zł	1 osoba 16 000,00 zł	-	2 osoby 30 200,00 zł
Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	3 osoby 7 000,00 zł	-	-	3 osoby 7 000,00 zł
Pomoc z zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	-	-	1 osoba 7 140,00 zł	1 osoba 7 140,00 zł
Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	30 osób 78 342,00 zł	2 osoby 6 498,00 zł	2 osoby 5 625,00 zł	34 osób 90 465,00 zł
Ogółem poszczególne gminy	46 osób 150 179,99 zł	4 osoby 25 494,00 zł	4 osoby 19 695,00 zł	54 osób 195 368,99 zł

Opracowanie na podstawie danych PCPR

IV. CELE, ZADANIA I SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU

CEL: Poprawa funkcjonowania osób z niepełnosprawnością w społeczeństwie

Zadania:

1. Wspieranie rozwoju placówek edukacyjnych oraz rehabilitacyjnych wspierających osoby z niepełnosprawnościami.
2. Umożliwienie osobom z niepełnosprawnością swobodnego dostępu do nauki, pracy, korzystania z dóbr kultury, sportu i rekreacji.
3. Integracja osób z niepełnosprawnością ze środowiskiem lokalnym.

Sposób realizacji zadania:

1. Ustalanie potrzeb w środowiskach lokalnych w zakresie tworzenia klas i oddziałów integracyjnych w placówkach oświatowych.
2. Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnościami do uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym, sportowym.
3. Likwidacja barier architektonicznych w obiektach publicznych (lecniczych, rehabilitacyjnych, edukacyjnych itp.).
4. Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Wskaźniki:

1. Liczba klas oraz liczba dzieci w oddziałach integracyjnych w placówkach oświatowych.
2. Liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w różnego rodzaju projektach, inicjatywach aktywizujących i integracyjnych.
3. Liczba obiektów, w który zostały zlikwidowane bariery architektoniczne.
4. Liczba osób niepełnosprawnych, które uzyskały wykształcenie na poziomie wyższym w ramach programu „Aktywny samorząd”.

CEL: Zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnościami do rehabilitacji

Zadania:

1. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.
2. Dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.
3. Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego.

Sposób realizacji zadania:

1. Zwiększenie środków z PFRON na realizację zadania - dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.

2. Zwiększenie środków z PFRON na realizację zadania – dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.
3. Zwiększenie środków z PFRON na realizację zadania – dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego.
4. Dofinansowanie kosztów działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej ze środków PFRON.

Wskaźniki:

1. Liczba osób, które złożyły wniosek oraz liczba osób, które otrzymały dofinansowanie z zakresu uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych ze środków PFRON.
2. Liczba osób, które złożyły wniosek oraz liczba osób, które zakupiły przedmioty ortopedyczne i środki pomocniczych ze środków PFRON.
3. Liczba osób, które złożyły wniosek oraz liczba osób, które zakupiły sprzęt rehabilitacyjny ze środków PFRON.
4. Liczba osób, które uczęszczają na zajęcia do warsztatów.

CEL: Przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnościami

Zadania:

1. Poradnictwo z zakresu praw i obowiązków osób z niepełnosprawnościami.
2. Organizowanie szkoleń, spotkań dla osób z niepełnosprawnościami.
3. Ułatwienie dostępu do informacji na temat rodzajów i możliwości pozyskania wsparcia.

Sposób realizacji zadania:

1. Informowanie o prawach i obowiązkach osób z niepełnosprawnością na stronie powiatu wrzesińskiego i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni.
2. Wspieranie działalności organizacji działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
3. Przekazywanie nowych możliwości pozyskiwania informacji.

Wskaźniki:

1. Liczba osób, którym udzielono informacji z zakresu praw i obowiązków osób niepełnosprawnych, dotyczących powiatu wrzesińskiego oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni.
2. Liczba organizacji zrzeszonych w Forum Organizacji Pozarządowych.
3. Liczba publikacji, spotkań oraz szkoleń dla osób niepełnosprawnych zorganizowanych na terenie powiatu wrzesińskiego dotyczących osób z niepełnosprawnościami.

Zadania:

1. Zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnościami do instrumentów i usług rynku pracy.
2. Podejmowanie działań w kierunku wykorzystania środków zewnętrznych w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy oraz umożliwienia osobom z niepełnosprawnościami podjęcia samodzielnej działalności gospodarczej.
3. Współpraca z pracodawcami w zakresie tworzenia i utrzymania miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

Sposób realizacji zadania:

1. Promowanie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami poprzez wyróżnianie przedsiębiorców zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami.
2. Uwzględnianie potrzeb przy podziale środków PFRON na realizację zadań związanych z tworzeniem nowych miejsc pracy.
3. Aktywne uczestnictwo w programach dofinansowanych ze środków zewnętrznych.
4. Monitorowanie zakładów pracy chronionej z terenu powiatu oraz nawiązanie współpracy z nimi poprzez wymianę doświadczeń i promocje.
5. Wspieranie absolwentów szkoły zawodowej Zespołu Szkół Specjalnych w aktywnym poszukiwaniu zatrudnienia.

Wskaźniki:

1. Liczba osób niepełnosprawnych podejmujących pracę na otwartym rynku pracy.
2. Liczba osób niepełnosprawnych rozpoczynających własną działalność gospodarczą.
3. Liczba artykułów promujących aktywność zawodową, wysokość środków przeznaczanych na zadania związane z tworzeniem nowych miejsc pracy.
4. Wysokość otrzymanych środków zewnętrznych na realizację zadań dla osób z niepełnosprawnością.

V. PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ ZADAŃ

1. Ośrodki Pomocy Społecznej z Powiatu Wrzesińskiego.
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni.
3. Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni.
4. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.
5. Szkoły, w tym z oddziałami integracyjnymi.
6. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Wrześni.
7. Środowiskowe Domy Samopomocy z Powiatu Wrzesińskiego.
8. Warsztaty Terapii Zajęciowej z Powiatu Wrzesińskiego.

9. Dom Pomocy Społecznej we Wrześni.

VI. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

Działania o charakterze ciągłym realizowane w czasie trwania programu.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Środki finansowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazywane corocznie powiatowi wrzeșińskiemu, według algorytmu na realizację zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
2. Środki finansowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach pilotażowego Programu „Aktywny samorząd”.
3. Środki finansowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach programu „Wyrównywania różnic między regionami”.
4. Środki finansowe pozyskane z budżetu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Sejmiku Województwa Wielkopolskiego, Wojewody Wielkopolskiego.
5. Środki Funduszu Społecznego i innych funduszy Unii Europejskiej.
6. Fundusz pracy.
7. Środki budżetu powiatu.

VIII. MONITOROWANIE

Oceny realizacji poszczególnych działań programu w roku kalendarzowym dokonywać będzie Zarząd Powiatu Wrzeșińskiego po przedłożeniu stosownego rocznego sprawozdania przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni. Po przyjęciu sprawozdania przez Zarząd, będzie ono przedłożone Komisji Zdrowia i Pomocy Społecznej oraz zamieszczone na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.